

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ПЛАН-ПРОСПЕКТ ДИСЕРТАЦІЇ

**Тема: Етіологія та патогенез фузаріозу сої, біологічне обґрунтування
заходів обмеження його розвитку в Лісостепу України**

Спеціальність: 202 Захист і карантин рослин

Аспірантки Єфанової Д.Т.

Київ-2022

Актуальність. Соя – одна з найпоширеніших сільськогосподарських культур, яка широко використовується завдяки особливому хімічному складу білка та жиру. Соя належить до стратегічних культур, вона є основою в забезпеченні білком і олією продуктів харчування (В.В. Кириченко, С.С. Рябуха, 2016). Насіння сої містить 38–42 % білка, 18–32 % жиру, 25–30 % вуглеводів. А також – ферменти, вітаміни, мінеральні речовини, та майже всі хімічні елементи періодичної системи Д.І. Менделєєва (А. О. Бабич, 2011). В 2021 році посівні площі сої становили 1,28 млн га. Наразі Україна є найбільшим виробником цієї культури в Європі та посідає сьоме місце в світі за обсягами експорту.

Розвиток фузаріозу сої залежить від агрокліматичних умов її вирощування, кількісного та якісного складу мікроміцетів у ґрунті, їх адаптованості та мінливості.

Істотне значення має і висів після кращих попередників інтенсивних сортів, стійких до загнивання в тому чи іншому регіоні. Тому визначення та уточнення видового складу як патогенних, так і супутніх видів мікроміцетів, що викликають розвиток фузаріозу у рослин сої, вивчення їх біологічних і патогенних властивостей, пошук способів зниження шкідливості є досить актуальним.

Мета і завдання досліджень. Метою роботи є визначення особливостей розвитку фузаріозів сої, видового складу збудників у Лісостепу України, оцінка їх патогенних властивостей за різних умов вирощування та обґрунтування шляхів зниження шкодочинності хвороби. Для досягнення поставленої мети будуть вирішені наступні завдання:

- вивчити поширення та розвиток фузаріозів сої в Лісостепу України;
- визначити та уточнити видовий склад збудників фузаріозів сої;
- дослідити зміну біологічних та патогенних властивостей найбільш шкідливих збудників фузаріозів під впливом екологічних умов;

- визначити роль сорту в обмеженні розвитку фузаріозів;
- вивчити ефективність використання біологічних препаратів, як альтернативу хімічним протруйникам для захисту сої від ураження ґрунтовими патогенами;
- з'ясувати ефективність обробки насіння сої фунгіцидами в обмеженні розвитку фузаріозів.

Об'єкт досліджень. Збудники фузаріозів сої, стійкість сортів, попередники, гриби-антагоністи, біологічні та хімічні засоби захисту.

Предмет досліджень. Особливості розвитку збудників фузаріозів сої, їх патогенність, шкідливість, стійкість сортів, біологічне обґрунтування захисних заходів.

Метод досліджень. Польові, вегетаційні та лабораторні досліді. Вивчення видового складу збудників фузаріозів. Оцінка стійкості сортів сої до фузаріозів, визначення впливу попередників, ефективності застосування біологічних та хімічних засобів захисту.

Практичне значення одержаних результатів. Полягає в тому, що сформульовані положення, висновки, рекомендації можуть бути враховані в процесі прийняття рішень щодо захисту сої від фузаріозу.

Структура дисертації. Специфіка теми дослідження, сформульовані мета і завдання визначили структуру дисертації, яка складатиметься зі вступу, п'ятих розділів, які поділяються на підрозділи, висновків, списку використаних джерел.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ГРУНТОВО-КЛІМАТИЧНІ УМОВИ РЕГІОНУ ТА
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Характеристика місця проведення досліджень

2.2. Аналіз погодних умов в роки досліджень

2.3. Методика досліджень

РОЗДІЛ 3.

РОЗДІЛ 4.

РОЗДІЛ 5.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ